

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 356/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ondrejom Zacharom, advokátom, Horná 65, Banská Bystrica, proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 4 To 18/2019 z 2. mája 2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tdo 81/2019 zo 6. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. augusta 2020 domáha v petite vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť týmto súdom na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a pripojených príloh vyplýva nasledovný stav veci:

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 18/2019 z 2. mája 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „prvostupňový súd“) č. k. 1 Tk 2/2018 z 27. septembra 2018, ktorým uznal sťažovateľa vinným za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona účastníckou formou objednávateľstva podľa § 21 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a za pokračovací zločin vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za čo ho odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu

na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a zároveň mu uložil peňažný trest vo výmere 35 000 eur s uložením náhradného trestu odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov.

3. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu a aj svojho syna podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3 Tdo 81/2019 zo 6. mája 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) zamietol.

4. Týmto rozhodnutiam všeobecných súdov predchádzali rozsudky prvostupňového súdu č. k. 1 T 2/2008 z 29. januára 2015 a krajského súdu č. k. 2 To 53/2015 z 29. októbra 2015, ktoré boli zrušené rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Tdo 57/2016 z 23. novembra 2017, ktorý rozhodol, že s poukazom na § 371 ods. 1 g) a i) Trestného poriadku bol porušený zákon v neprospech obvineného v § 319 Trestného poriadku a v § 2 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd rozhodol tak preto, že rozhodnutia sú založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a tiež preto, že nižšie všeobecné sudy nesprávne posúdili zistený skutok.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že rozhodnutie krajského súdu sa nezaobrá jeho odvolaním proti dôvodom uvedeným v rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolací súd vôbec neodpovedal na námietku sťažovateľa týkajúcu sa absencie zavinenia vo vzťahu k trestnému činu lúpeže a absencie *„priamej objednávky priama konkrétna požiadavka na páchatela, vykonávateľa skutku, aby proti inému použil násilie alebo hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci“* ako zákonného znaku účasti na zločine lúpeže formou objednávatelstva.

6. Všeobecné sudy založili svoje rozhodnutia na nezákonnom dôkaze (zmenenú výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] z 13. novembra 2014, dodatočný prepis zvukového záznamu), z ktorej mala vyplývať legitímnosť výsluchu. Okrem toho, že takýto prepis v žiadnom prípade nie je a nemôže byť *„novou skutočnosťou“*, ani z prepisu tohto zvukového záznamu legitímnosť výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] nevyplýva, pretože priamo z neho je evidentný nezákonný postup pri jeho výsluchu.

7. Napriek tomu prvostupňový súd opätovne pristúpil k výsluchu svedka 21. júna 2018 rovnakým nezákonným spôsobom bez rešpektovania § 132 Trestného poriadku, ktoré mu prikázal najvyšší súd.

8. Prvostupňový súd vyhotovil chybný prepis výpovede svedka [REDAKOVANÉ], ktorý skutočnosti tam uvedené (ale hlavne v odôvodnení rozhodnutí) ako piliere pre odsudzujúci výrok nikdy nepovedal, a tak sa o ich obsah zákonne nemohol založiť ani jeden zo všeobecných súdov.

9. Sťažovateľ, podrobne citujúc z listinných a zvukových záznamov, tvrdí, že konkrétne zaznamenanie vykonaných dôkazov, teda aj výpovede svedka, nezodpovedá zákonu. Predseda senátu rozhodol, že o hlavnom pojednávaní sa vyhotoví zápisnica diktovaním predsedu senátu, a na to sa použije technické zariadenie mp3. Tento záznam už však vzhľadom na skutočnosť, že *„toto tu nefungovalo“*, nebol zachytený spôsobom upraveným v § 58 ods. 3 Trestnom poriadku, ale len ako zvukový záznam zhotovený podľa § 61a Trestného poriadku, ktorý sa obligatórne

vyhotovuje popri zápisnici o hlavnom pojednávaní a ktorý v tomto prípade nespĺňal požiadavky zákona ani nekorešpondoval so stanoviskom trestnoprávneho kolégia č. k. Tpj 1/2019 z 10. júna 2019 (sťažovateľ poukazuje na to, že «... iným vhodným záznamovým zariadením podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku je len zariadenie dodávané spoločnosťou AP Média, s.r.o, pevne zabudované v pojednávacej miestnosti súdu, obsahujúce hardvérovú a softvérovú časť - aplikáciu „záznam súdnych pojednávanií“»), ktorým bezpochyby nie je diktafón určený na zvukový záznam hlavného pojednávania, pretože nezodpovedá požiadavke na reálnu a objektívnu možnosť identifikovať práve hovoriace osoby, dokonca je neautentický. Sťažovateľ poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10 To 20/2018 v obdobnej veci, ktorý uviedol: „Súčasťou získania dôkazu z dôkazného prostriedku podľa Trestného poriadku je aj jeho procesné zachytenie spôsobom upraveným v Trestnom poriadku. Dôkaz, ktorý takto zachytený nie je, nemožno považovať za dôkaz vykonaný zákonným spôsobom.“ Na túto skutočnosť mal krajský súd v rámci jeho prieskumnej povinnosti vyplývajúcej z § 317 ods. 1 Trestného poriadku prihliadať, pretože výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] je jediným „dôkazom“.

10. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy došlo v neposlednom rade napadnutým rozhodnutím krajského súdu nerešpektovaním záväzného pokynu najvyššieho súdu, ktorý uviedol, že „Nemôže procesne akceptovať výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 13. novembra 2014 pre jej nezákonnosť. Pritom je povinný rešpektovať ustanovenie § 391 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.“ [čo je v podstate aj dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.], čím krajský súd porušil zásadu „zákaz reformatio in peius“. Sťažovateľ je toho názoru, že vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu je z uvedeného dôvodu daný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože zo skutkových zistení v pôvodných rozhodnutiach nevyplývalo, že odsúdený si mal násilným spôsobom objednať získanie dokumentov (čo konštatoval aj najvyšší súd), no podľa napadnutých rozhodnutí okresného súdu z roku 2018 a odvolacieho súdu z roku 2019 už toto skutkové zistenie o prítomnosti „objednávky násilnou formou“ je už dané.

11. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ uvádza, že nie je daná totožnosť skutku uvedeného v obžalobe (bol obžalovaný z objednávky vraždy) a skutku, za ktorý bol sťažovateľ odsúdený (pozri bod 2). Obžaloba nepredpokladá súbežné získanie dokumentov a súbežné vykonanie vraždy. Spáchanie úkladnej vraždy obžaloba nepreukázala a skutok – objednávka násilného získania dokumentov v obžalobe obsiahnutý nebol. Samotná požiadavka na získanie dokumentov nie je trestným činom a ako skutok popísaný v obžalobe ani neobsahuje základné znaky trestného činu lúpeže. Starostlivosť o dokonalosť popisu skutku je doménou aktivity obžaloby, a nie aktivity súdu, ktorý sa odstraňovaním takejto vady podieľa na preukazovaní viny obvineného, čo rozhodne nemožno chápať ako nestranné rozhodovanie o vine či nevine (Ústavný súd Českej republiky I. ÚS 670/2005). Pri rovnosti medzi obvineným a prokurátorom v trestnom konaní ide o právo, aby každá strana súdneho konania mala možnosť uplatňovať si svoju vec pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (III. ÚS 186/02).

12. K namietanému porušeniu čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, porušením zásady „in dubio pro reo“, ktorá vychádza zo zásady prezumpcie neviny, ako aj porušeniu čl. 47 ods. 3

ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že v nadväznosti na absenciu zavinenia vo vzťahu k trestnému činu lúpeže formou objednávateľstva v spojení s jednak nezákonným postupom súdu, čo sa týka vykonania dôkazu, ako aj neexistenciou dôkazu preukazujúceho čo len uzrokovanie sťažovateľa s použitím násilia, resp. jeho hrozby vo vzťahu k získaniu dokumentov, je potrebné konštatovať, že znak účastníctva na zločine lúpeže je vo vzťahu k sťažovateľovi založený výlučne iba na úvahe súdu, ktorými sa súd snaží nahrádzať, resp. simulovať myšlienkové pochody sťažovateľa, čím súd podsúva do vôľovej stránky zavinenia to, čo nikdy neprejavil, nepovedal, nechcel a ani nemusel mieniť. Súd tak porušil základnú zásadu „*in dubio pro reo*“ a rozhodol v rozpore s čl. 50 ods. 2 ústavy, keď bez preukázania viny mimo rozumnej pochybnosti akceptoval naplnenie znaku účastníctva na zločine lúpeže formou objednávateľstva „*priama objednávka*“ a subjektívnej stránky účastníctva na zločine lúpeže formou objednávateľstva na základe predpokladu – relevantne nepodloženej domnienky. Aj s odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 57/2016 uvádza: *«Domnienka a špekulácia sú v trestnom súdnom procese rigorózne neprípustné a sú posudzované ako „zlé slúžky“ vo veci spravodlivosti. Zásada prezumpcie neviny je porušená súdnym rozhodnutím vtedy, ak uznanie viny nie je výsledkom vylúčenia dôvodných pochybností o nej.»*

13. Čo sa týka porušeniu označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu, sťažovateľ uvádza, že dovolanie bolo podané z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), i) a g) Trestného poriadku s poukazom na arbitrárnosť rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré sa vôbec nezaoberali právnou ani skutkovou argumentáciou obhajoby, s poukazom na nezákonnosť dôkazov. Sťažovateľ zastáva názor, že rozhodnutie prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nie sú v súlade s právom na spravodlivý proces presvedčivé a na ten účel odôvodnené tak, aby bol zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi úvahami na druhej strane. V odôvodneniach súdov nedostal sťažovateľ odpoveď na ním realizovanú obhajobu a je toho názoru, že išlo o argumenty zásadného významu.

14. Sťažovateľ napokon zastáva názor, že akceptované nezákonné a neprocesné vykonanie dôkazu je neprijateľné a v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy. Zaznávanie a nevzatie do úvahy skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 4 Tdo 57/2016 z 23. novembra 2017, ktoré obsahuje záväzné stanovisko, je porušením práva sťažovateľa garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Dovolací súd mal v čase svojho rozhodovania vedomosť, že dôkaz s takým obsahom, s akým ho akože súdy vyhodnocovali, neexistoval a jeho zaznamenanie v súdnom prepise výpovede svedka ████████ bol len dôsledkom chybného prepisu. Nič nebránilo dovolaciemu súdu zaoberať sa nezákonnosťou dôkazu, ktorú mu obhajoba dôsledne argumentovala.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Ako je už uvedené v bode 1, sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v bodoch 5 až 14. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti však presne neoznačil, k porušeniu ktorého konkrétneho práva z katalógu viacerých práv zaručených v čl. 6 ods. 2 dohovoru malo napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov v jeho trestnej veci dôjsť, a taktiež v úvode a v texte

odôvodnenia ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Petit ústavnej sťažnosti tak nie je zosúladený s jej odôvodnením.

16. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujú a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

18. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 580/2013 III. ÚS 438/2017).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu:

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

20.1. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

20.2. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie ním v ústavnej sťažnosti označených práv (základného práva na obhajobu a práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím odvolacieho súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že dôkaz použitý v trestnom konaní nebol zákonným, ústavný súd poznamenáva, že tieto námietky tak, ako ich formuloval v ústavnej sťažnosti sťažovateľ, predniesol v rovnakom rozsahu aj v dovolaní, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť v prípade zistenia zásahu krajského súdu a prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím rozhodnutím alebo postupom), a tak povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. V tomto prípade tak právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na už uvedený princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy.

21. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

22. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže bolo zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane práva sťažovateľa na obhajobu a práva spravodlivé súdne konanie venoval v ústavne konformnej miere.

23. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posúdení v ústavnej sťažnosti namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, ktoré sťažovateľ predovšetkým v dovolaní namietal. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa všeobecný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či výklad aplikovaných právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu, teda či je označené uznesenie najvyššieho súdu ústavnoprávne akceptovateľné.

24. Ústavný súd preto v medziach svojich právomocí vykonal prieskum dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom namietaného porušenia uvedených práv zaručených mu ústavou a dohovorom, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu a súčasne ústavnú súladnosť interpretácie

právnej úpravy, ktorú konajúci súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

25. Sťažovateľ svoje presvedčenie o nezákonnosti vykonaného dôkazu – výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], a tým aj jeho nepoužiteľnosti v trestnom konaní v rámci dovolania, odôvodnil tvrdením, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) konajúce v jeho trestnej veci sa nevysporiadali s procesným postavením tohto svedka a s jeho výpoveďou.

26. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k uplatnenej argumentácii sťažovateľa ako obvineného vychádzal z podstaty § 371 ods. 1 písm. c), ako aj § 37 § a 2 ods. 9 Trestného poriadku, ako aj z čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i čl. 6 ods. 3 písm. b), c) a d) dohovoru a uviedol, že zásada „*práva na obhajobu*“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného: právo obhajovať sa osobne, právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu alebo právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti, pričom uviedol, že z argumentácie oboch dovolateľov obsiahnutých v podaných dovolaniach vyplýva, že v nich nie sú čo i len náznakom označené dovolacie námietky vecne, aj keď len okrajovo, podraditeľné pod dotknutý dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, z ktorého jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to spravidla znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Z toho dôvodu je prieskumné oprávnenie dovolacieho súdu limitované do tej miery, že sa môže obmedziť len na konštatovanie, že obvinený bol nielen počas celého konania pred súdom, ale aj počas prípravného konania (pretože bol po vznesení obvinenia prakticky okamžite vzatý do väzby) od počiatku zastúpený zvoleným obhajcom. Sťažovateľ spolu s obhajcom mali následne počas priebehu trestného konania plne zaručenú realizáciu im svedčiacich obhajobných práv tak, ako je predpokladané v dotknutých ustanoveniach Trestného poriadku. Z obsahu rozsudku prvostupňového súdu v spojení s uznesením odvolacieho súdu je pritom zrejmé, že tieto uvedené práva tak sťažovateľ, ako aj jeho obhajca aktívne využívali a s ich námietkami sa vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy náležite vysporiadali a premietli ich následne do odôvodnenia rozhodnutí vo veci samej.

26.1. Najvyšší súd ďalej zvýraznil, čo ústavný súd akceptoval, že podané dovolanie len formálne odkazovalo na príslušné ustanovenia Trestného poriadku upravujúce dôvody dovolania a v skutočnosti obsahovalo iba argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu. Z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania navyše podľa najvyššieho súdu žiadnym spôsobom nevyplýva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam sťažovateľa, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v jeho neprospech. Preto najvyšší súd uzavrel, že nezistil v postupe orgánov činných v trestnom konaní a súdov nižších stupňov porušenie práva sťažovateľa na obhajobu zásadným spôsobom. Riadiac sa skôr uvedeným, nemohol najvyšší súd konštatovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a argumentáciu oboch dovolateľov v súvislosti s dotknutým dovolacím dôvodom preto odmietol ako nedôvodnú.

26.2. K ďalšiemu dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd poznamenal, že ho „*možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené*

na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom... Z uvedeného najvyšší súd logicky vyvodil, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle uvedeného ustanovenia Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne, alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).“.

26.3. Najvyšší súd sa ďalej vyjadril aj k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, keď okrem iného uviedol, že tento dôvod „môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd ďalej nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov“, a súčasne primerane reagoval aj na námietku sťažovateľa týkajúcu sa skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu, keď konštatoval: «Podľa § 132 ods. 1 Trestného poriadku na začiatku výsluchu sa treba svedka opýtať na jeho pomer k prerokovávanej veci, ako aj k stranám a podľa potreby aj na iné okolnosti potrebné na zistenie jeho nezaujatosti a hodnovernosti. Svedkovi sa musí dať možnosť, aby súvisle vypovedal všetko, čo sám o veci vie a odkiaľ sa dozvedel ním uvádzané skutočnosti. V nadväznosti na uvedené je rovnako potrebné označiť aj § 261 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého výsluch svedka vykoná ten, kto navrhol vykonanie takého dôkazu; ak o vykonaní dôkazu rozhodol súd, výsluch svedka vykoná predseda senátu, pri zachovaní práva prokurátora, obžalovaného a obhajcu vykonať následne výsluch svedka a klásť mu otázky. Ak výsluch svedka alebo znalca navrhol obžalovaný, jeho obhajca alebo prokurátor, rozhodne predseda senátu po vypočutí strán o tom, ktorý z nich výsluch vykoná, pri zachovaní práva druhej strany vykonať následne výsluch svedka alebo znalca a klásť mu otázky. Pritom sa postupuje podľa § 132. Z oboch vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku pritom nemožno dospieť k takému výkladu, že by zakladali povinnosť súdu zisťovať pomer svedka k prerokovávanej veci, resp. stranám trestného konania a iným okolnostiam potrebným na zistenie jeho nezaujatosti a hodnovernosti za nemožnosti vykonania takéhoto zisťovania prokurátorom ako stranou trestného konania navrhujúcou vykonanie dôkazu výsluchom svedka na hlavnom pojednávaní tak, ako tomu bolo aj v kontexte posudzovanej trestnej veci obvineného. Z aplikačnej praxe je síce zisťovanie uvedených skutočností doménou súdu, pričom vo veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu najvyšším súdom ide skôr o menej obvyklý, avšak z významového hľadiska v spojení s ostatnými skutočnosťami (opakované vypočutie a prechádzajúce odsúdenie

svedka [REDACTED] za dotknutý skutok v samostatnom konaní ako aj jeho vyjadrenie obsiahnuté v prepise zvukového záznamu z hlavného pojednávania, podľa ktorého sa skutočne spontánne nemal k čomu viac vyjadrovať nad rámec jeho síce stručnej, ale pre potreby trestného konania obsahovo i zákonne úplne postačujúcej úvodnej časti svedeckej výpovede) nemožno uvedený postup označiť ako rozporný s Trestným poriadkom. S identickými námietkami ako tými, ktoré sú obsiahnuté v podanom dovolaní sa napokon presvedčivo vysporiadal už odvolací súd keď skonštatoval, že vo vzťahu k námietke, že súd neskúmal na začiatku výsluchu vzťah svedka k veci (§ 132 ods. 1 Trestného poriadku) nešlo o prvý výsluch svedka [REDACTED], keďže tento v trestnom konaní vypovedal opakovane. V čase výsluchu bol navyše právoplatne odsúdený za vraždu poškodeného [REDACTED], o čom súd prvého stupňa skutočne nemohol mať vedomosť zo spisového materiálu, resp. z celého trestného konania, nakoľko svedok [REDACTED] bol počas priebehu konania opakovane vypočúvaný a jeho názor na samotnú vec a jeho vzťah k veci boli súdu prvého stupňa nesporne známe...

Dovolací senát najvyššieho súdu v zmysle zásady legality nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia a v tejto súvislosti hodnotiť vykonané dôkazy tak izolovane, ako aj v ich súhrne (výnimku pritom predstavuje len dovolanie podané ministrom spravodlivosti s poukazom na § 371 ods. 3 Trestného poriadku) v rámci rozhodnutia o dovolaní podanom niektorou zo strán trestného konania, o čom ostatne svedčí konštrukcia dovolacieho dôvodu podľa ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku, ktorá takúto právomoc dovolacieho súdu vylučuje čo do normatívneho hľadiska vyslovene negatívnym spôsobom. V zmysle zásad právneho štátu a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí je potom neprípustné, aby dovolací súd bez splnenia skôr označených predpokladov prekročil svoju právomoc v dovolacom konaní a spochybňoval (vyjmúc postup po podaní dovolania podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) správnosť a úplnosť zisteného skutku hodnotením vykonaného dokazovania tak, že de facto dospeje k výroku o nevine obvineného. Takýto postup dovolacieho súdu predstavuje útok na vymožitelnosť práva a princíp právnej istoty zakotvenej v čl. 1 Ústavy...

Riadiac sa vyššie uvedeným musel najvyšší súd aj v tejto časti námietky dovolateľov odmietnuť ako zjavne nedôvodné a dospel tak ku konštatovaniu, že v predmetnej trestnej veci obvineného [REDACTED] dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku naplnený nebol.»

26.4. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd napokon uviedol, že „v dovolacom konaní nie je dovolací súd oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku) - samozrejme vyjmúc takú procesnú situáciu, ak je osobou podávajúcou dovolanie minister spravodlivosti v rámci jeho dispozičnej právomoci zverenej § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd v dôsledku uvedeného zo skutkového hľadiska hodnotiť len pomerne izolovaným prístupom. Inak povedané, prieskumná právomoc najvyššieho súdu je koncentrovaná na to, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené (právne kvalifikované) v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto v dovolacom konaní na podklade mimoriadneho opravného prostriedku v zásade nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov... Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na citované nemôže

najvyšší súd teda ani ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie, nakoľko uvedená činnosť je doménou konania pred súdmi nižšej inštancie...

Čo sa potom samotnej obsahovej argumentácie obvineného obsiahnutej v podanom dovolaní vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku týka, najvyšší súd musí skonštatovať, že tento je síce správne uplatňovaný z formálneho hľadiska, no ide výlučne o námietky rýdzo skutkového charakteru. Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní neuvedie námietku právneho charakteru, nie je pri viazanosti uplatnenými vecnými námietkami (a nie dôvodmi dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) nielen povinnosťou, ale ani možnosťou dovolacieho súdu sa následne akokoľvek vyjadrovať k otázke samotnej správnosti právnej kvalifikácie ustáleného konania...

... obaja dovolatelia vôbec nerozlišujú skutkové námietky od námietok právnych. Výlučne právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné, a teda bolo by potrebné sa nimi zo strany konajúceho dovolacieho súdu zaoberať. Bezprostredným následkom uvedeného je okrem iného to, že podané dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok) je koncipované tak vecne, ako aj obsahovo ako len ďalšie odvolanie (riadny opravný prostriedok), o čom ostatne svedčí skutočnosť, že po preskúmaní uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento reagoval bezprostredne na totožné odvolacie námietky obsiahnuté už v skôr podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa....

Povedané inými slovami, dovolatelia zhodne namietajú nedostatky, resp. „medzery“ v skutkových zisteniach, ktoré ustálili vo veci skôr činné súdy a tieto pochybenia odvíjajú vo všeobecnosti od nesprávneho postupu súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu vo vykonanom hodnotení dôkazov, pričom predkladajú ich vlastnú interpretáciu. Napokon sa prirodzene domáhajú výlučne pozitívnej zmeny skutkových záverov svedčiacich v prospech obvineného, čo by viedlo ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nespáchal a to napriek tomu, že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru. Priam učebnicovým príkladom je v tejto súvislosti už vyššie podrobne opísaná polemika obvineného s hodnoteniami motivácie svedkov, ktorí ho priamo usvedčujú zo spáchania skutku opísaného v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa. V totožnej rovine sa pohybuje aj ďalší kľúčový argument obvineného, a to síce týkajúci sa absencie motívu k spáchaniu skutku, resp. jeho poukazovanie na nedostatočné preukázanie subjektívnej stránky trestného činu, a spôsobenia následku obsiahnutého v konkrétnej skutkovej podstate trestného činu. K uvedenému dovolací súd môže uviesť snád len to, že subjektívna stránka trestného činu je ako vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu (pre účely posúdenia existencie zavinenia) preukazovaná zásadne na základe konkrétnych skutkových okolností, ktoré, ako je zrejmé z vyššie vyjadreného, v konaní o dovolaní nie je možné preskúmať.

S poukazom na uvedené sa najvyšší súd s argumentáciou obvineného obsiahnutou v podanom dovolaní ani v tejto časti nestotožnil a dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol. Úplným záverom najvyšší súd poznamenáva, že k dovolacím námietkam obsiahnutým v podaných dovolaniach vo vzťahu k neprimeranosti uloženého trestu odňatia slobody dovolací súd možno len v stručnosti skonštatovať, že Trestný poriadok vo vzťahu k výroku o treste upravuje v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody (pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine). Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa (obdobne 2 Tdo29/2012). Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania

ustanovenie § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku s poukázaním na skutočnosť, že súdy pri ukladaní trestu postupovali v obvineným subjektívne až príliš prísnej miere. Naopak, už zo skôr prezentovaných právnych úvah dovolacieho súdu je zrejmé, že takto údajne neprímerane vysoká výmera trestu odňatia slobody nezakladá žiaden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Dovolací súd nad rámec uvedeného k uloženému trestu môže poznamenať záverom len to, že ide o následok, ktorý spôsobil výlučne svojím protiprávnym konaním práve obvinený. Najvyšší súd sumarizujúc s poukazom na vyššie vyjadrené uzatvára, že nakoľko nezistil naplnenie žiadneho z dovolateľmi uplatňovaných dovolacích dôvodov, rozhodol riadiac sa vyššie uvedeným o podaných dovolaniach tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.».

27. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľa v dovolaní konštatuje, že v ústavnej sťažnosti uplatnená argumentácia sťažovateľa je len opakovaním časti jeho predchádzajúcej dovolacej argumentácie, v rámci ktorej podrobne polemizuje so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodneniach rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu, a je výlučne výrazom jeho odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Na argumentáciu sťažovateľa dovolací súd reagoval interpretáciou a následnou aplikáciou ustanovení príslušnej právnej úpravy bez toho, aby poprel jej znenie, zmysel alebo účel. Ním prijaté závery neodporujú relevantným zákonným ustanoveniam, sú logické, založené na racionálnej úvahe, a nie sú v žiadnom prípade arbitrárne.

28. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Hoci najvyšší súd nedal priamu odpoveď na niektoré námietky sťažovateľa, napr. k nezákonnosti výsluchu svedka alebo k údajnému porušeniu zásady *reformatioui in peius*, ale na druhej strane prvostupňový súd a odvolací súd sa s týmito námietkami vysporiadali jasným a logickým spôsobom po doplnení dokazovania a pri úvahách o druhu a výmere trestu všeobecné súdy v zmysle § 34 ods. 3 Trestného zákona prihliadali najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu sťažovateľa, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, ako aj výpoveď svedka, ktorý ho z tohto konania usvedčil, preto uložili sťažovateľovi trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov nepodmienečne, ako tomu bolo už pred skorším rozhodnutím najvyššieho súdu, teda nemohlo dôjsť ani k porušeniu zásady *reformatioui in peius*. Do tohto procesu ústavný súd nemôže v žiadnom prípade vstupovať, aj keby uložený trest bol nezákonný a neprímeraný, pretože nie je trestným súdom. Súčasne nie je oprávnený hodnotiť ani dva odlišné prístupy najvyššieho súdu v tejto trestnej veci.

29. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci druhýkrát najvyšší súd (a predtým prvostupňový a odvolací súd), nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

30. S prihliadnutím na uvedené zistenia ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia konkrétneho základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Peter Molnár
predseda senátu